

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi – experimental research) แบบมีกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังทดลอง (pretest – posttest control groups design) เพื่อศึกษาผลของการสนับสนุนการจัดการตนเองต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดแผลที่เท้าระดับที่ 1 โดยการตรวจเท้าด้วยเครื่องตรวจการรับรู้ความรู้สึกของปลายประสาทหรืออาการชาที่ปลายเท้า (Semmes – Weinstein 10g monofilament) จำนวน 4 ตำแหน่ง การรับรู้ความรู้สึกที่เท้าลดลงอย่างน้อย 1 ตำแหน่ง ที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลท่าศาลา และโรงพยาบาลนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 48 ราย ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้ มีสติปัญญาการรับรู้ปกติ มีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ไม่มีประวัติการเกิดแผลที่เท้ามาก่อน สามารถสื่อสารอ่านและเขียนด้วยภาษาไทยได้ และยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าตามเวลาที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง ครั้งละประมาณ 120 นาที สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นระยะเวลาติดต่อกันนาน 6 สัปดาห์ ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และจับคู่กลุ่มตัวอย่างให้มีคุณสมบัติเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันดังนี้ อายุในช่วงเดียวกันคือ ผู้สูงอายุตอนต้น (60-69 ปี) ผู้สูงอายุตอนกลาง (70-79 ปี) และผู้สูงอายุตอนปลาย (เท่ากับหรือมากกว่า 80 ปี) และระดับฮีโมโกลบินเอวันซี น้อยกว่าหรือเท่ากับ 7.0% และมากกว่า 7.0% โดยกลุ่มตัวอย่างของโรงพยาบาลท่าศาลาเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มตัวอย่างของโรงพยาบาลนบพิตำเป็นกลุ่มควบคุม รวมทั้งพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีการศึกษาวิจัยโครงการพฤติกรรมกรรมการดูแลเท้าชนิดอื่นในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และแบบวัดพฤติกรรมกรรมการดูแลเท้าในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่สร้างโดย วรรณิการ์ ศรีสมทรง, โรจณี จินตนาวัฒน์, และ กนกพร สุคำวัง ประกอบด้วย การดูแล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแล

ความสะอาดเท้า ด้านการตรวจเท้าและการประเมินเท้า ด้านการป้องกันการเกิดแผลที่เท้า ด้านการส่งเสริมการไหลเวียนเลือดโดยการบริหารเท้า และการนวดเท้า

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย โปรแกรมการสนับสนุนการจัดการตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ดำเนินการตามวิธีการสนับสนุนการจัดการตนเองตามแนวคิดการจัดการตนเองของ ลอริก และ ฮอลแมน (Lorig & Holman, 2003) คู่มือการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่เสี่ยงต่อการเกิดแผลที่เท้าระดับที่ 1 ที่สร้างโดย วรรณิการ์ ศรีสมทรง, โรจน์ จินตนาวัฒน์, และ กนกพร สุคำวัง วิดิทัศน์บัญญัติ 10 ประการ เพื่อการดูแลสุขภาพเท้าในผู้เป็นเบาหวานของ เทพ หิมะทองคำ และคณะ (2555) วิดิทัศน์การบริหารเท้าสำหรับผู้ป่วยเบาหวานของ นลินี ประคำศรี และคณะ (2557) วิดิทัศน์การนวดเท้าสำหรับผู้ป่วยเบาหวานของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (2556) และแบบวัดสมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติการจัดการตนเองในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่เสี่ยงต่อการเกิดแผลที่เท้าระดับที่ 1 ที่สร้างโดย วรรณิการ์ ศรีสมทรง, โรจน์ จินตนาวัฒน์, และ กนกพร สุคำวัง

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้า ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

2. พฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 หลังได้รับการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้า ดีวก่อนได้รับการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรสุขภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุ ในการนำโปรแกรมสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าไปใช้ในการป้องกันการเกิดแผลที่เท้า ที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวานของโรงพยาบาล เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาเท้าเบาหวาน

2. ควรมีการพัฒนาทักษะของบุคลากรทางการพยาบาล โดยการจัดอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 เพื่อช่วยให้บุคลากรพยาบาลสามารถให้ความรู้กับผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงผลของโปรแกรมสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในสถานบริการระดับปฐมภูมิ เพื่อยืนยันผลของโปรแกรมการสนับสนุนการจัดการตนเอง
2. ควรมีการศึกษาถึงผลของโปรแกรมการสนับสนุนการจัดการตนเองในการดูแลเท้าต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในระยะยาว ทั้งนี้เพื่อประเมินความคงอยู่ พฤติกรรมการจัดการตนเอง และติดตามการเกิดแผลที่เท้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved